

Extremväder, utsatthet och motstridiga tidsstrukturer bland arbetare i byggnadssektorn och industrin

SND-ID: 2025-66. **Version:** 1. **DOI:** <https://doi.org/10.5878/n9q4-x685>

Tillhörande dokumentation

Frågelista intervjuer.docx (40.7 KB)

Metadata för studien.docx (28.73 KB)

Citering

Nilsson, B., & Lönnroth, J. (2025) Extremväder, utsatthet och motstridiga tidsstrukturer bland arbetare i byggnadssektorn och industrin (Version 1) [Dataset]. Umeå universitet. Tillgänglig via: <https://doi.org/10.5878/n9q4-x685>

Skapare/primärforskare

[Bo Nilsson](#) - Umeå universitet

Jenny Lönnroth - Umeå Universitet, Institutionen för kultur- och medievvetenskaper

Forskningshuvudman

[Umeå universitet](#) - Institutionen för kultur- och medievvetenskaper

Diarienummer hos huvudman

Dnr 2022-01841

Beskrivning

Data består av 16 semistrukturerade kvalitativa intervjuer med yrkesutövare (14 män och 2 kvinnor) inom byggnadssektorn och industrin. Intervjuerna genomfördes digitalt via Teams eller Zoom, bland annat därför att intervjupersonerna var utspridda över landet och att digitala intervjuer kan upplevas som trygga och praktiska av de intervjuerna. Intervjuerna var 30-90 minuter långa och baserades på en frågelista. De intervjuade gavs dock möjlighet att själva ta initiativ till samtalsämnen. Frågorna inriktades på hur arbetet påverkas av besvärliga väderförhållanden – till exempel höga temperaturer, mycket nederbörd och hårda vindar – vilka förväntas öka med klimatförändringarna.

Intervjupersonerna rekryterades i samarbete med fackföreningen Byggnads. Materialet har genomgått en kvalitativ analys med fokus på arbetarnas utsatthet på grund av besvärliga väderförhållanden, men också på grund av arbetsorganisering i stort med ökad stress, till exempel på grund av kortare byggtider i byggsektorn.

Data innefattar personuppgifter

Ja

Data innehåller känsliga personuppgifter

Ja

Typ av personuppgifter

Direkta identifierare, t.ex. namn

Kodnyckel existerar

Ja

Språk

[Svenska](#)

Analysenhet

[Individ](#)

Population

Arbetare inom byggnadssektorn och industrin. Urvalet har skett i samarbete med fackföreningen Byggnads.

Tidsdimension

[Övrigt](#)

Urvalsmetod

[Övrigt](#)

Urvalet skedde i samarbete med fackföreningen Byggnads.

Tidsperiod(er) som undersökts

2024-01-01 - 2024-12-31

Dataformat / datastruktur

[Text](#)

Datainsamling 1

- Insamlingsmetod: Intervju
- Beskrivning av insamlingsmetod: Data består av 16 semistrukturerade kvalitativa intervjuer med yrkesutövare (14 män och 2 kvinnor) inom byggnadssektorn och industrin. Intervjuerna genomfördes digitalt via Teams eller Zoom, bland annat därför att intervjupersonerna var utspridda över landet och att digitala intervjuer kan upplevas som trygga och praktiska av de intervjuerna. Intervjuerna var 30-90 minuter långa och baserades på en frågelista. De intervjuade gavs dock möjlighet att själva ta initiativ till samtalsämnen. Frågorna inriktades på hur arbetet påverkas av besvärliga väderförhållanden - till exempel höga temperaturer, mycket nederbörd och hårda vindar - vilka förväntas öka med klimatförändringarna. Intervjupersonerna rekryterades i samarbete med fackföreningen Byggnads.
- Tidsperiod(er) för datainsamling: 2024-01-01 - 2024-12-31
- Datainsamlare: Umeå Universitet
- Datakälla: Befolkningsgrupp

Geografisk utbredning

Geografisk plats: [Sverige](#)

Geografisk beskrivning: De intervjuade var spridda över landet.

Lägsta geografiska enhet

Kommun

Högsta geografiska enhet

Land

Ansvarig institution/enhet

Institutionen för kultur- och medievetenskaper

Finansiering

- Finansiär: Formas
- Diarienummer hos finansiär: 2022-01841_Formas
- Projektnamn på ansökan: Klimatanpassning i utsatta yrkesgrupper. En etnografisk studie
- Information om finansiering: Under 2021 rapporterades att allt fler långvariga och frekventa värmeböljor är den största risken för arbetsmiljön och folkhälsan. Extrem värme beskrivs som en avgörande anledning globalt sett till dödsfall på arbetsplatsen, och tillskrivs stor ekonomisk betydelse. EU varnar för att Europa allt oftare kommer att drabbas av värmeböljor, torka och bränder, men också av ökad nederbörd och översvämningar. Samtidigt påpekas att Sverige är sent ute vad gäller klimatanpassning av arbetsmarknaden och att det saknas kunskap om såväl klimatförändringar som klimatanpassningar i relation till det konkreta arbetslivet. De klimatanpassningar som trots allt genomförs är vanligtvis baserade på naturvetenskapliga och teknologiska rön, och resultatet av formella beslut, t.ex. på nationell nivå och inom ramen för myndigheter och kommuner. Däremot saknas kunskap om betydelsen av informella, vardagliga erfarenheter av klimatanpassningar i arbetslivet. Dessutom saknas kunskap om betydelsen av sociala och kulturella aspekter för dessa anpassningar. Enligt föreliggande projekt kan detta förstås i termer av gränsöverskridande utmaningar som handlar om att i formella åtgärder för klimatanpassning av arbetslivet implementera kunskaper om vardagliga, informella erfarenheter av klimatförändringar och klimatanpassningar. Beslut om klimatanpassningar av arbetsmarknaden behöver dessutom ta större hänsyn till vad sociala och kulturella kategorier som t.ex. kön, etnicitet och ålder betyder för hur yrkesutövare hanterar arbetets förändrade villkor på grund av klimatförändringar. Genom att tillämpa sociala och kulturella perspektiv är det möjligt att fördjupa kunskapen om vilka olika behov yrkeslivet har vad gäller klimatanpassning och vilka åtgärder som bäst gynnar såväl enskilda yrkesutövare som arbetsmarknaden och klimatet i stort. Det här projektet avser att fylla ovan nämnda kunskapsluckor genom en tvådelad kunskapsprocess, där de två delarna delvis löper parallellt. I del 1 fokuseras klimatförändringarnas betydelse för så kallade klimatutsatta yrkesgrupper – byggnadsarbetare, vägarbetare och vårdpersonal på sjukhus och äldreboenden. Syftet är att undersöka de informella klimatanpassningar som sker i vardaglig yrkespraktik. Närmare bestämt är syftet att kartlägga och analysera hur yrkesutövares klimatanpassning sker genom utvecklandet av nya sociala och förkroppsligade praktiker, och vad sociala och kulturella aspekter betyder för dessa praktiker. Studien baseras på etnografiska metoder i form av intervjuer och observationer. Studien ger konkret kunskap om hur utsatta yrkesgrupper hanterar arbetets förändrade villkor på grund av klimatförändringar. Utöver att utforska en förändrad arbetsmiljö generellt omfattas föreställningar om kvalitet på utfört arbete, risker i arbetet och arbetets klimatpåverkan. Eftersom vardagliga klimatanpassningar kan ske utan tanke på eller hänsyn till deras climateffekter, är det betydelsefullt att förstå hur de motiveras, hur de står i relation till mer övergripande formella klimatmål och vad de betyder för själva yrkesutövandet – kunskaper som efterfrågas av bl.a. fackföreningar. Vidare är det av vikt att nå fördjupad kunskap om hur sociala och kulturella kategorier som kön, etnicitet och ålder spelar roll för informella klimatanpassningar i arbetslivet. Ytterligare en poäng med att studera vardagliga och till synes "anspråkslösa" klimatanpassningar är att de i hög grad har gått vetenskapen förbi. I del 2 avser projektet att utreda hur den kunskap som produceras inom del 1 – om vardaglig, informell klimatanpassning – kan implementeras i formella klimatanpassningsåtgärder, det vill säga i sådana

åtgärder som tillkommer på en beslutsfattande nivå. För att åstadkomma detta ingår i projektet att tillsammans med representanter för bland annat näringsliv, kommuner, Regioner och politiska partier, och med stöd av den kunskap som produceras inom ramen för del 1, utveckla förslag på hur denna kunskap kan tillgodogöras i formella åtgärder för

Etikprövning

Etikprövningsmyndigheten - dnr Dnr 2023-01215-01

Forskningsområde

[Arbetsförhållanden](#) (CESSDA Topic Classification)

[Humaniora och konst](#) (Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011)

Nyckelord

[Klimatförändringar](#), [Intervjuer som ämne](#), [Extreme weather](#), [Temporalitet](#), [Social sårbarhet](#), [Arbetsmiljö](#), [Desykronisering](#)

Tillgänglighetsnivå

Åtkomst till data via SND

Tillgång till data är begränsad

Användning av data

[Att tänka på vid användning av data som delas via SND](#)

Versioner

Version 1. 2025-03-13

Relaterade forskningsdata i SND:s katalog

[Data for article: Representations of changing weather conditions and outdoor work in the Swedish media: Legitimization of a risk discourse.](#)

Ladda ner metadata

[DataCite](#)

[DDI 2.5](#)

[DDI 3.3](#)

[DCAT-AP-SE 2.0](#)

[JSON-LD](#)

[PDF](#)

[Citation \(CSL\)](#)

Publicerad: 2025-03-13